

Επιδημίες και συμβάντα στον κόσμο Προληπτικά μέτρα για τους ταξιδιώτες

25 Ιουλίου 2017

Τόμος 11, Τεύχος 7

Περιεχόμενα :

- **Επιδημία Ιλαράς**
- **Πυρετός από τον ιό Zika**
- **Κίτρινος Πυρετός**
- **Χολέρα**
- **Πολιομυελίτιδα**
- **Πυρετός της ρηξιγενούς κοιλάδας**
- **Αιμορραγικός πυρετός Ebola**
- **Mers—κοροναϊός**
- **Πυρετός Lassa**
- **Πυρετός Chikungunya**
- **Δάγκειος πυρετός**
- **Γρίπη Α(H7N9)**
- **Μηνιγγιτιδοκοκκική Νόσος**
- **Διάρροια ταξιδιωτών από πρωτόζωα**
- **Οδηγίες για τους προσκυνητές στο Hajj και Umrah 2017 στη Σαουδική Αραβία**

• **Επιδημία Ιλαράς**

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας επιδημία Ιλαράς πλήττει την Ευρώπη. λόγω του ανεπαρκούς εμβολιασμού του πληθυσμού. Περισσότερα... Σελίδα 2

• **Πυρετός από τον ιό Zika**

Το 2014 αναφέρθηκαν κρούσματα από τον ιό Zika στην Αφρική, στη Νοτιοανατολική Ασία και στα νησιά του Ειρηνικού Ωκεανού. Η λοίμωξη κατά τη διάρκεια της κύησης συσχετίζεται με περιστατικά μικροκεφαλίας σε έμβρυα. Περισσότερα... Σελίδα 3

• **Κίτρινος Πυρετός**

Από το 2016 οι αρχές της Βραζιλίας αναφέρουν σποραδική μετάδοση κίτρινου πυρετού σε αρκετές περιοχές και αυτόχθονη μετάδοση στις περιοχές Μίνας Ζεράις (Minas Gerais), Εσπίριτο Σάντο (Espírito Santo) και Σάο Πάολο (São Paulo). Περισσότερα... Σελίδα 6

• **Χολέρα**

Επιδημία χολέρας είναι σε εξέλιξη στην Υεμένη. Από τις 27 Απριλίου έως τις 24 Ιουλίου 2017 ανακοινώθηκαν 396.086 ύποπτα κρούσματα και 1869 θάνατοι.

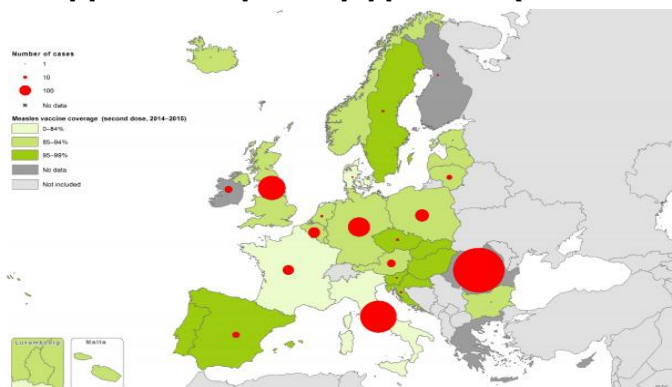
Περισσότερα... Σελίδα 15

Επιδημία Ιλαράς

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας επιδημία ιλαράς πλήττει την Ευρώπη από τον Φεβρουάριο του 2016 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Η επιδημία οποία ξεκίνησε από την Ρουμανία λόγω του ανεπαρκούς εμβολιασμού του πληθυσμού. Επιπλέον, άλλες χώρες της Ευρώπης όπου αναφέρθηκαν κρούσματα ιλαράς είναι οι εξής: Αγγλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σουηδία, και Τσεχία.

Από τον Ιανουάριο του 2017 η χώρα που έχει πληγεί περισσότερο είναι κυρίως η Ρουμανία με 7.491 κρούσματα συμπεριλαμβανομένων και 31 θανάτων.

Αριθμός κρουσμάτων ιλαράς (1/2/16 - 27/7/17) και εμβολιαστική κάλυψη με MMR (2014-2015)

Πηγή: European Center for Disease Control and Prevention (ECDC)

Μετάδοση

Η ιλαρά χαρακτηρίζεται ως πολύ μεταδοτική νόσος η οποία μεταδίδεται από άτομο σε άτομο αερογενώς και με σταγονίδια. Τα συμπτώματα περιλαμβάνουν πυρετό, καταρροή, επιπεφυκίτιδα, βήχα και εξάνθημα. Τα άτομα που νοσούν μεταδίδουν την νόσο από την έναρξη των συμπτωμάτων, έως και 4 ημέρες μετά την

KENTRO ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Το εμβόλιο **MMR** χορηγείται για την πρόληψη της ιλαράς και ακόμα 2 ιογενών νοσημάτων, της ερυθράς και της παρωτίτιδας. Το MMR αποτελείται από ζώντες εξασθενημένους ιούς. Αυτό σημαίνει πως μετά τον εμβολιασμό, ο ιός αναπαράγεται και προκαλεί ακίνδυνη λοίμωξη η οποία χαρακτηρίζεται από ελάχιστα ή και καθόλου συμπτώματα. Το ανοσοποιητικό σύστημα του εμβολιασμένου ενεργοποιείται με σκοπό να καταπολεμήσει αυτήν τη λοίμωξη, με αποτέλεσμα να αναπτύσσεται μακρόχρονη ανοσία.

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για την Ιλαρά στον σύνδεσμο: www.keelpno.gr/el-gr/νοσήματαθέματαυγείας/λοιμώδηνοσήματα/νοσήματαπουπυρολαμβάνονταιμεεμβολιασμό/ιλαρά.aspx#22

εμφάνιση του εξανθήματος. Ο χρόνος επώασης είναι περίπου 10 ημέρες.

Όταν οι νοσούντες φταρνίζονται ή βήχουν, τα σταγονίδια διασπείρονται μέσω του αέρα και μπορούν να επιμολύνουν άλλα άτομα.

Η επιδημία δεν αφορά μόνο επίνουσα βρέφη και παιδιά σχολικής ηλικίας που έχουν νοσήσει

κινδυνεύουν και μεγαλύτερα άτομα που δεν έχουν εμβολιαστεί πλήρως

Οδηγίες

Οι ταξιδιώτες συνιστάται να είναι εμβολιασμένοι με δύο δόσεις εμβολίου έναντι της ιλαράς, της ερυθράς και της παρωτίτιδας (MMR).

Το εμβόλιο (MMR) μπορεί να χορηγηθεί από την ηλικία των έξι μηνών πριν από ταξίδι σε χώρες ή περιοχές στις οποίες αναφέρεται έξαρση επιδημίας ιλαράς.

Άνοσοι θεωρούνται όσοι έχουν λάβει 2 δόσεις του εμβολίου ή έχουν ιστορικό νόσησης.

Αν δεν έχετε εμβολιαστεί πλήρως με δύο δόσεις του εμβολίου MMR ή δεν έχετε νοσήσει από ιλαρά, διατρέχετε κίνδυνο να νοσήσετε αν ταξιδεύετε σε χώρες με κρούσματα ιλαράς. Ιδιαίτερο κίνδυνο διατρέχουν οι ταξιδιώτες που επισκέπτονται συγγενείς και φίλους (VFR's), συμμετέχουν σε μαζικές συγκεντρώσεις (φεστιβάλ, συναυλίες), αθλητικές εκδηλώσεις και οι προσκυνητές.

Πότε πρέπει να δείτε τον γιατρό σας

Θα πρέπει να επικοινωνήσετε με τον γιατρό σας το συντομότερο δυνατόν αν έχετε εσείς ή το παιδί σας ύποπτα συμπτώματα συμβατά με την ιλαρά όπως πυρετό και εξάνθημα.

Συστήνεται να τηλεφωνήσετε πριν την επίσκεψή σας, ώστε να γίνουν ρυθμίσεις των ραντεβού με σκοπό να μειωθεί ο κίνδυνος μετάδοσης της ιλαράς.

Θα πρέπει επίσης να συμβουλευτείτε τον γιατρό σας αν έχετε έρθει σε στενή επαφή με άτομο που πάσχει από ιλαρά και είστε επίνουσι - ακόμα και αν δεν έχετε οποιοδήποτε σύμπτωμα.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Πυρετός από τον ιό Ζίκα

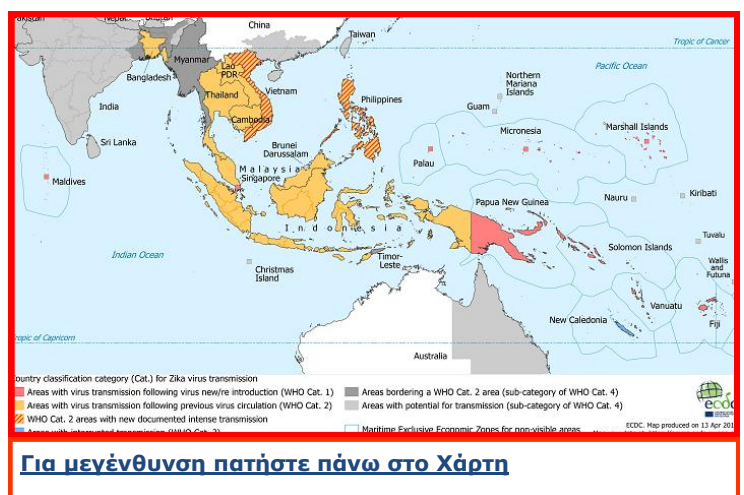
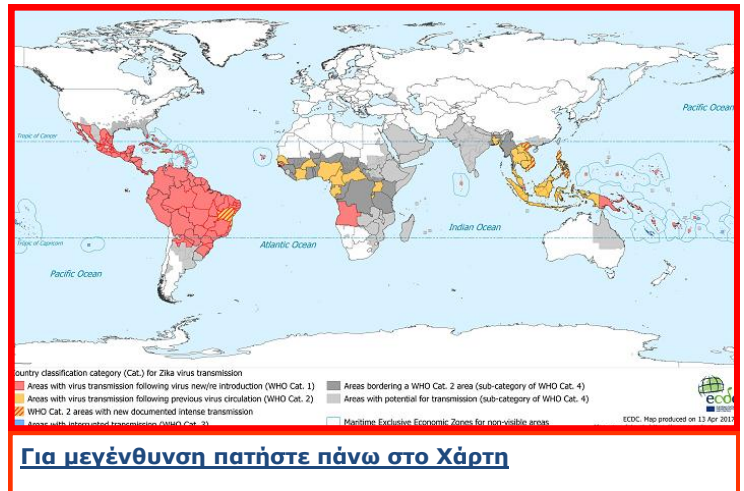
Το 2014 αναφέρθηκαν κρούσματα από τον ιό Ζίκα στην Αφρική, στη Νοτιοανατολική Ασία και στα νησιά του Ειρηνικού Ωκεανού.

Στους χάρτες απεικονίζονται αναλυτικά επικαιροποιημένες πληροφορίες για το Επίπεδο μετάδοσης του Ίου Ζίκα. Ακολουθούν πίνακες με την ταξινόμηση της μετάδοσης σε κάθε χώρα.

	Περιοχές με μετάδοση του ιού μετά από νέα / επανεισαγωγή (WHO Cat. 1)
	Περιοχές με μετάδοση του ιού μετά από προηγούμενη κυκλοφορία (WHO Cat. 2)
	Περιοχές με έντονη νέα τεκμηριωμένη μετάδοση (WHO Cat. 2)
	Περιοχές με διακεκομμένη μετάδοση (WHO Cat.3)
	Περιοχές που συνορεύουν με μια περιοχή της WHO Cat. 2 (υποκατηγορία who cat. 4)
	Περιοχές με δυνατότητες μετάδοσης (WHO Cat.4)

Στο:

http://ecdc.europa.eu/en/health-topics/zika_virus_infection/zika-outbreak/Pages/Zika-countries-with-transmission.aspx

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Περιοχές με μετάδοση του ιού μετά από νέα / επανεισαγωγή (WHO Cat. 1)	
Αγκόλα	
Αγία Λουκία	
Άγιος Βαρθολομαίος	
Άγιος Βικέντιος και	
Άγιος Μαρτίνος	
Άγιος Χριστόφορος	
Ανγκουίλα	
Αντίγκουα και	
Αργεντίνη	Tucuman, Formosa, Salta, Chaco
Αρούμπα	
Βανουάτου	
Βενεζουέλα	
Βολιβία	
Βραζιλία	Rio De Janeiro, Maranhao, Rio Grande Do Norte, Alagoas, Amazonas, Ceara, Espirito Santo, Mato Grosso, Para, Paraiba, Parana, Pernambuco, Rondonia, Roraima, Sao Paulo, Tocantins Piaui Goias Rio Grande Do Sul, Acre, Distrito Federal, Mato Grosso Do Sul, Minas Gerais, Santa Catarina, Sergipe,
Βρετανικές Παρθένοι	
Γαλλία	Μαρτινίκα,Γουιάνα
Γουαδελούπη	
Γουατεμάλα	
Γουιάνα	
Γουινέα-Μπισάου	
Γρενάδα	
Δομινικανή	
Εκουαδόρ	
Ελ Σαλβαδόρ	
Ηνωμένες πολιτείες	Miami-dade, Broward, Cameron, Palm Beach
Ινδονησία	Ινδονησία
Κολομβία	
Κόστα Ρίκα	

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Κούβα	
Κουράσω	
Μαλδίβες	
Μεξικό	Nuevo Leon, Jalisco, Oaxaca, Sinaloa, Guerrero, Chiapas, Veracruz, Yucatan, Nayarit, Tabasco, Michoacan, Quintana Roo, Colima, Morelos, Hidalgo, Tamaulipas, San Luis Potosi, Coahuila, Puebla, Campeche, Sonora, Aguascalientes, Baja California Sur,
Μικρονησία	
Μοντσεράτ	
Μπαρμπάντος	
Μπαχάμες	
Μπελίζ	
Μπονέρ, Άγιος	Μπονέρ, Σάμπα, Άγιος Ευστράτιος
Νησιά Καϊμάν	
Νησιά Κουκ	
Νήσοι Μάρσαλ	
Νήσοι Σολομώντα	
Νήσοι Τερκς και	
Νικαράγουα	
Ντομίνικα	
Ονδούρα	
Παλάου	
Παναμάς	
Παπούα Νέα Γουινέα	
Παραγουάη	Amambay, Central, Alto Parana, Paraguari, Boqueron, Caaguazu, Caazapa, Canindeyu, Guaira, Itapua, Misiones, Neembucu, San Pedro, Concepcion, Cordillera
Περού	
Πουέρτο Ρίκο	
Πράσινο Ακρωτήριο	
Σαμόα	
Σιγκαπούρη	
Σουρινάμ	
Τζαμάικα	
Τόνγκα	

Τρινιντάντ και Φίτζι	
Χιλή	Το νησί του Πάσχα

Στο;

<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/255026/1/zika-classification-11Apr17-eng.pdf?ua=1>

http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/zika_virus_infection/zika-outbreak/Pages/Zika-countries-with-transmission.aspx

Οι οδηγίες για τον ιό Zika ενδέχεται να τροποποιηθούν σύμφωνα με τα νεότερα δεδομένα.

Περιοχές με μετάδοση του ιού μετά από προηγούμενη κυκλοφορία ή
Περιοχές με έντονη νέα τεκμηριωμένη μετάδοση (WHO Cat. 2)

Αϊτή	
Ακτή του Ελεφαντοστού	
Βιετνάμ	
Βραζιλία	Bahia
Γκαμπόν	
Ινδονησία	Nangroe Aceh Darussalam, Bali, Bengkulu,
Καμερούν	
Καμπότζη	
Κεντροαφρικανική Λαϊκή Δημοκρατία	
Μαλαισία	
Μπαγκλαντές	
Μπουρκίνα Φάσο	
Μπουρούντι	
Νιγηρία	
Ουγκάντα	
Σενεγάλη	
Ταϊλάνδη	
Φιλιππίνες	

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Περιοχές με διακεκομμένη μετάδοση (WHO Cat.3)

Αμερικάνικη Σαμόα

Στο:

<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/255026/1/zika-classification-11Apr17-eng.pdf?ua=1>
http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/zika_virus_infection/zika-outbreak/Pages/Zika-countries-with-transmission.aspx

Συνιστώνται Ασφαλείς σεξουαλικές επαφές για 2 μήνες για τις γυναίκες και 6 μήνες για τους άντρες που επιστρέφουν από δυνητικά μολυσματικές περιοχές

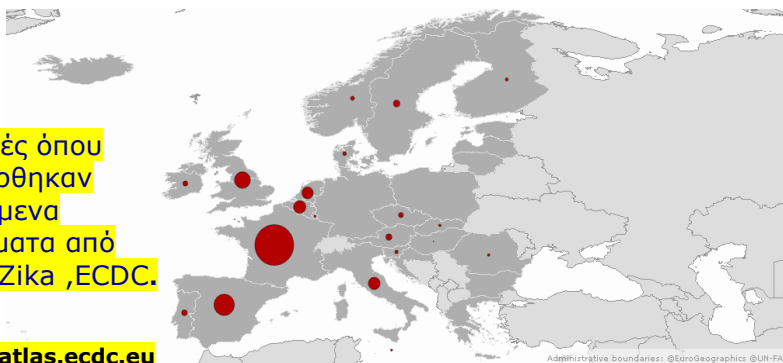

Ιός Ζίκα μεταδίδεται στους ανθρώπους κυρίως από το τσίμπημα ενός μολυσμένου κουνουπιού (*Aedes Aegypti* και *Ae. Albopictus*). Τα *Aedes* είναι καλά προσαρμοσμένα στις αστικές περιοχές και δρουν και κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Έως τις 30 Ιουνίου 2017 επιβεβαιώθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση 2068 κρούσματα (Ν.) σχετιζόμενα με ταξίδια, σε αυτά περιλαμβάνονται 96 έγκυες (Ε.) Ο ιός Zika μοιάζει με τον ιό που προκαλεί το Δάγκειο πυρετό, και μεταδίδεται, όπως και ο δάγκειος, με δήγμα μολυσμένου κουνουπιού. Τα συμπτώματα της νόσου περιλαμβάνουν πυρετό, πονοκέφαλο, εξάνθημα, επιπεφυκίτιδα, μυαλγίες και αρθραλγίες. Ο χρόνος επώασης της νόσου κυμαίνεται από 2 ως 7 ημέρες. Η νόσος είναι συνήθως ήπια και διαρκεί 4-7 ημέρες.

	Αριθμός Κρούσμάτων	Αριθμός Εγκύων
Αυστρία	22	1
Βέλγιο	113	
Γαλλία	1133	31
Δανία	7	1
Ην. Βασίλειο	179	
Ιρλανδία	14	1
Ισπανία	294	38
Ιταλία	94	5
Λουξεμβούργο	2	
Μάλτα	2	
Νορβηγία	8	
Ολλανδία	88	16
Πορτογαλία	18	
Ρουμανία	3	

Η λοίμωξη κατά τη διάρκεια της κύησης συσχετίζεται με περιστατικά μικροκεφαλίας σε έμβρυα.

Περιοχές όπου αναφέρθηκαν εισαγόμενα κρούσματα από τον ιό Zika, ECDC.

Στο: <http://atlas.ecdc.europa.eu/public/index.aspx?Dataset=284>

Στους ταξιδιώτες που επιστρέφουν από περιοχές ενδημικές σε κουνούπια Aedes

Συνιστάται η χρήση εντομοαπωθητικών για τρεις εβδομάδες

Οδηγίες

Δεν υπάρχει εμβόλιο ή φαρμακευτική αγωγή για την προφύλαξη από τη νόσο.

Ιδιαίτερως, όσον αφορά άτομα με σοβαρές χρόνιες νόσους ή ανοσοκαταστολή, εγκύους, νήπια και ηλικιωμένους, συνιστάται

συνεκτίμηση του κινδύνου νόσησης και των συνιστώμενων μέτρων προφύλαξης πριν το ταξίδι σε ενδημικές περιοχές.

Συγκεκριμένα, στις εγκύους και στις περιπτώσεις επικείμενης εγκυμοσύνης συστήνεται ακύρωση του ταξιδιού σε περιοχές όπου αναφέρονται εκτεταμένα κρούσματα από τον ιό Zika, ή σε περίπτωση που το ταξίδι δεν είναι εφικτό να αναβληθεί συστήνονται αυξημένα μέτρα προστασίας κατά των δηγμάτων από κουνούπια.

Πρόσφατα, επιβεβαιώθηκε ότι ο ιός Zika μπορεί να μεταδοθεί με το σπέρμα και υπάρχουν ενδείξεις ότι μπορεί να παραμείνει στο σπέρμα για μερικές εβδομάδες μετά την ανάρρωση του άνδρα που νόσησε με λοίμωξη από τον ιό Zika. Για αυτό εάν ο σύντροφος της εγκύου ταξιδεύει σε ενδημική περιοχή, υπάρχει πιθανότητα σεξουαλικής μετάδοσης του ιού μετά την επιστροφή του συντρόφου.

Επειδή οι περισσότερες λοιμώξεις από τον ιό Zika είναι ασυμπτωματικές, συνιστάται στους άνδρες και στις γυναίκες ταξιδιώτες να απέχουν από τις σεξουαλικές επαφές ή να εφαρμόζουν ασφαλείς σεξουαλικές πρακτικές για τουλάχιστον 6 μήνες μετά την επιστροφή τους.

Οι ταξιδιώτες συνιστάται να κάνουν χρήση εντομοαπωθητικών για τρεις εβδομάδες και να παρακολουθήσουν την υγεία τους για 21 ημέρες. Αν κατά τη διάρκεια αυτών των ημερών παρουσιάσουν πυρετό, πονοκέφαλο, εξάνθημα, επιπεφυκίτιδα, μυαλγίες και αρθραλγίες, χρειάζεται να αναζητήσουν άμεσα ιατρική βοήθεια και να ενημερώσουν τον ιατρό για το ταξιδιωτικό τους ιστορικό.

Όλοι οι ασθενείς (άνδρες και γυναίκες) με λοίμωξη από τον ιό Zika και οι σεξουαλικοί τους σύντροφοι (ιδιαίτερα οι έγκυες γυναίκες) θα πρέπει να ενημερώνονται για την πιθανότητα μετάδοσης του ιού μέσω σεξουαλικής επαφής, για τις ασφαλείς σεξουαλικές πρακτικές και τις μεθόδους αντισύλληψης.

Οι άνδρες ταξιδιώτες που η σύντροφός τους είναι έγκυος συνιστάται να απέχουν από τις σεξουαλικές επαφές ή να εφαρμόζουν ασφαλείς σεξουαλικές πρακτικές σε όλη τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.

Ο ταξιδιώτης συνιστάται:

1. Να φορά φαρδιά ελαφρά ρούχα με μακριά μανίκια, μακριά παντελόνια, ψηλές κάλτσες, και, επιπλέον, σε εξωτερικούς χώρους, κλειστά παπούτσια και καπέλο.
2. Να χρησιμοποιεί στο ακάλυπτο δέρμα εντομοαπωθητικά σκευάσματα που περιέχουν δραστικές ουσίες εγκεκριμένες στην Ευρώπη όπως DEET (N-diethyl-m-toluamide) κ.α.
3. Να χρησιμοποιεί εντομοκτόνα σκευάσματα (σπρέι, φιδάκια, ταμπλέτες) στους χώρους που πρόκειται να καταλύσει ακολουθώντας πάντα τις οδηγίες χρήσης τους.
4. Να χρησιμοποιεί κουνουπιέρα κατά τις ώρες του ύπνου.

Δυνητικά μολυσματικά άτομα ορίζονται ως εξής:

- κάθε άτομο που κατοικεί σε μια πληγείσα περιοχή
- μια γυναίκα, που διέμεινε σε μια πληγείσα περιοχή τις τελευταίες οκτώ εβδομάδες
- ένας άντρας που διέμεινε σε μια πληγείσα περιοχή κατά τους τελευταίους έξι μήνες
- μια γυναίκα η οποία είχε σεξουαλική επαφή χωρίς προφύλαξη κατά τις τελευταίες οκτώ εβδομάδες ή ένας άντρας που έχει σεξουαλική επαφή χωρίς προφύλαξη κατά τους τελευταίους έξι μήνες με ένα δυνητικά μολυσματικό άτομο.

Κίτρινος πυρετός

Από τις 5 Δεκεμβρίου 2015 ήταν σε εξέλιξη επιδημία κίτρινου πυρετού στην Ανγκόλα και στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Έως τις 28 Οκτωβρίου 2016, αναφέρθηκαν συνολικά στην Ανγκόλα 4347 ύποπτα κρούσματα (884 εργαστηριακά επιβεβαιωμένα) σε 16 από τις 18 περιφέρειες της χώρας, συμπεριλαμβανομένων 377 θανάτων. Έως τις 22 Σεπτεμβρίου 2016, αναφέρθηκαν συνολικά στην Λαϊκή δημοκρατία του Κονγκό 2987 ύποπτα κρούσματα (78 εργαστηριακά επιβεβαιωμένα), συμπεριλαμβανομένων 16 θανάτων. Εισαγόμενα κρούσματα από την Ανγκόλα έχουν αναφερθεί στην Κένυα (δύο) και στην Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (11 περιπτώσεις).

Μετά από μια μεγάλη εκστρατεία εμβολιασμού δεν έχουν εμφανιστεί νέα κρούσματα από τις 24 Ιουνίου 2016 στην Ανγκόλα και από τις 12 Ιουλίου 2016 στην Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό.

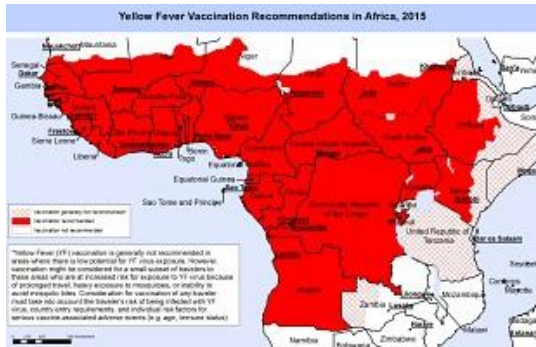
Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας σχετικά με τον εμβολιασμό κατά του Κίτρινου πυρετού σε ταξιδιώτες, από τις 11 Ιουλίου 2016 το πιστοποιητικό εμβολιασμού κατά του Κίτρινου πυρετού ισχύει εφ' όρου ζωής για το άτομο που έχει εμβολιαστεί. Η οδηγία αυτή αφορά και τα προηγούμενα πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί καθώς επίσης και τα καινούργια 10 ημέρες μετά την έκδοσή τους

Πρόληψη:

- **Μέτρα προφύλαξης από τα νύγματα εντόμων**
- **Εμβόλιο κίτρινου πυρετού**

Το τελευταίο επιβεβαιωμένο κρούσμα αναφέρθηκε στην Αγκόλα στις 23 Ιουνίου 2016 και στη ΛΔΚ στις 12 Ιουλίου 2016

Επίσης έχουν εμφανιστεί σποραδικές περιπτώσεις που δεν συνδέονται με το ξέσπασμα της Αγκόλας σε έξι χώρες (Τσαντ, Κολομβία, Γκάνα, Γουινέα, Περού και Ουγκάντα).

Περιοχές με σύσταση εμβολιασμού
http://gamapserver.who.int/mapLibrary/Files/Maps/ITH_YF_vaccination_africa.png

Από το 2016 οι αρχές της Βραζιλίας αναφέρουν σποραδική μετάδοση κίτρινου πυρετού σε αρκετές περιοχές και αυτόχθονη μετάδοση στις περιοχές Μίνας Ζεράις (Minas Gerais), Εσπίριτο Σάντο (Espírito Santo) και Σάο Πάολο (São Paulo). Έως τις 19 Απριλίου αναφέρθηκαν στο Μίνας Ζεράις 698 κρούσματα, συμπεριλαμβανομένων 185 θανάτων σε 29 Δήμους και 365 κρούσματα συμπεριλαμβανομένων 52 θανάτων στο Εσπίριτο Σάντο.

Σύμφωνα με τις επιδημιολογικές αναλύσεις του Υπουργείου Υγείας της Βραζιλίας υπάρχουν ευνοϊκές προϋποθέσεις για μετάδοση του ιού και είναι αναγκαίες περαιτέρω ενέργειες και προσπάθειες για τον έλεγχο, την επιτήρηση και την πρόληψη της νόσου.

Κίνδυνος για τον ταξιδιώτη υφίσταται σε όλες τις χώρες ή τις περιοχές όπου συμβαίνει μετάδοση του ιού του κίτρινου πυρετού.

Ο κίνδυνος αυτός εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως το ιστορικό εμβολιασμού, η διάρκεια του ταξιδιού, η εποχή (Δεκέμβριο με Ιούλιο στη Βραζιλία), ο τόπος και η περιοχή παραμονής καθώς επίσης και οι δραστηριότητες του ταξιδιώτη.

Οι ταξιδιώτες συνιστάται να είναι ενημερωμένοι ότι η νόσος μεταδίδεται μέσω δήγματος μολυσμένου κουνουπιού και να

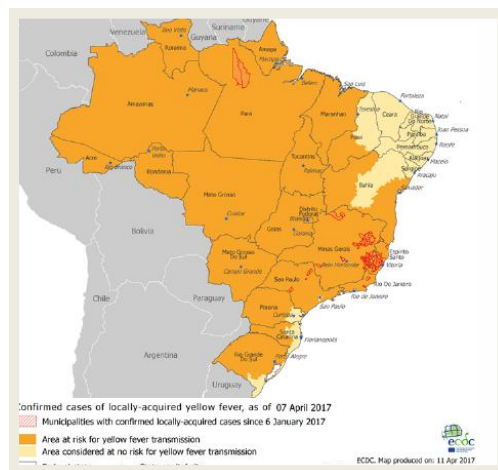
λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία από τα έντομα.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια.

Το εμβόλιο του κίτρινου πυρετού συστήνεται σε όλους τους ταξιδιώτες ≥ 9 μηνών που θα επισκεφθούν χώρες και περιοχές με κίνδυνο μετάδοσης του ιού του κίτρινου πυρετού.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ συνιστάται ο εμβολιασμός στις περιοχές Μίνας Ζεράις (Minas Gerais), Άκρι (Acre), Αμαπά (Amapá), Αμαζόνας (Amazonas), Ντιστριτο Φεντεράλ (Distrito Federal) (συμπεριλαμβανομένης της πόλης της Μπραζιλία), Γκοιάς (Goiás), Μαρανιάο (Maranhão), Μάτο Γκρόσο (Mato Grosso) Μάτο Γκρόσο ντο σουλ (Mato Grosso do Sul), Παρά (Pará), Ροντόνια (Rondônia), Ροραίμα (Roraima) και Τοκαντίς (Tocantins) και καθορισμένες περιοχές από τις ακόλουθες περιοχές : Bahia, Piauí, Paraná, Rio Grande do Sul, Santa Catarina και Σάο Πάολο.

Ο εμβολιασμός συνιστάται επίσης στους ταξιδιώτες που επισκέπτονται τους καταρράκτες Ιγκουάζου (Iguazu Falls) και τις αγροτικές περιοχές του Σάο Πάολο. Αναλυτικά οι περιοχές στο [CDC- Yellow fever in brazil](#)

Χάρτης : ECDC Διασπορά του Κίτρινου Πυρετού στη Βραζιλία Ιούλιος 2016— Απρίλιος 2017

Χολέρα

- Υεμένη Από τις 27 Απριλίου έως τις 24 Ιουλίου 2017 ανακοινώθηκαν 396.086 ύποπτα κρούσματα και 1869 θάνατοι.

- Νότιο Σουδάν. Έως τις 5 Μαΐου 2017 ανακοινώθηκαν 7,735 ύποπτα κρούσματα και 246 θάνατοι

- Σομαλία. Έως τις 23 Απριλίου 2017 ανακοινώθηκαν 28408 ύποπτα κρούσματα και 558 θάνατοι. Το ποσοστό των κρουσμάτων ενδέχεται να διπλασιαστεί τους επόμενους μήνες.

- Δομινικανή Δημοκρατία. Έως τις 18 Οκτωβρίου ανακοινώθηκαν 1069 ύποπτα κρούσματα και 18 θάνατοι

- Αιτή. Έως τις 18 Οκτωβρίου ανακοινώθηκαν 28559 ύποπτα κρούσματα και 267 θάνατοι.

Οδηγίες

Οι ταξιδιώτες χρειάζεται να είναι ενημερωμένοι για την τρέχουσα κατάσταση και να γνωρίζουν τα γενικά προληπτικά μέτρα κατά την κατανάλωση φαγητού και ποτών.

Αν πρόκειται να μεταβούν σε περιοχές με επιδημία συνιστάται να εμβολιάζονται.

Πολιομελίτιδα

Για το 2017, έχουν δηλώσει νέα κρούσματα πολιομελίτιδας από το φυσικό στέλεχος του ιού πολιομελίτιδας (Wild Polio Virus 1, WPV1) μόνο στο Αφγανιστάν (3 κρούσματα) και στο Πακιστάν (5 κρούσματα) έως τις 18/07/2017.

Το Αφγανιστάν και το Πακιστάν εξακολουθούν να θεωρούνται ενδημικές για την πολιομελίτιδα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO). Δεν έχουν αναφερθεί νέα κρούσματα κατά τη διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων.

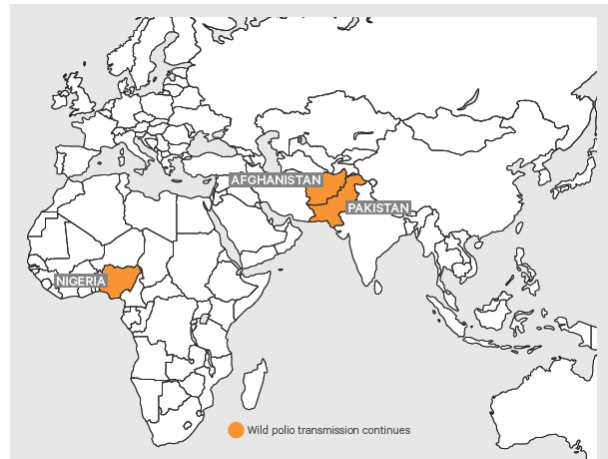
Η πολιομελίτιδα εξακολουθεί να είναι ενδημική στο Αφγανιστάν, στη Νιγηρία και στο Πακιστάν. Επίσης, το 2015 αναφέρθηκαν 23 επιβεβαιωμένα κρούσματα κυκλοφορίας ιού πολιομελίτιδας που προήλθαν από εμβόλιο (VDPV1) στη Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος (5), στη Μιανμάρ (2), στη Μαδαγασκάρη (10), στο Πακιστάν (2), στην Ουκρανία (2), στη Νιγηρία (1) και στη Γουινέα (1).

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η πλήρης εμβολιαστική κάλυψη των ναυτικών κατά της πολιομελίτιδας με αναμνηστική δόση, η οποία πρέπει να είναι καταγεγραμμένη στο Διεθνές Πιστοποιητικό Εμβολιασμού

Οδηγίες

· Οι ταξιδιώτες με προορισμό ενδημικές χώρες και περιοχές που αναφέρουν κρούσματα ή κυκλοφορία του ιού της πολιομελίτιδας συνιστάται να είναι εμβολιασμένοι. Αν πρόκειται για ενήλικες που

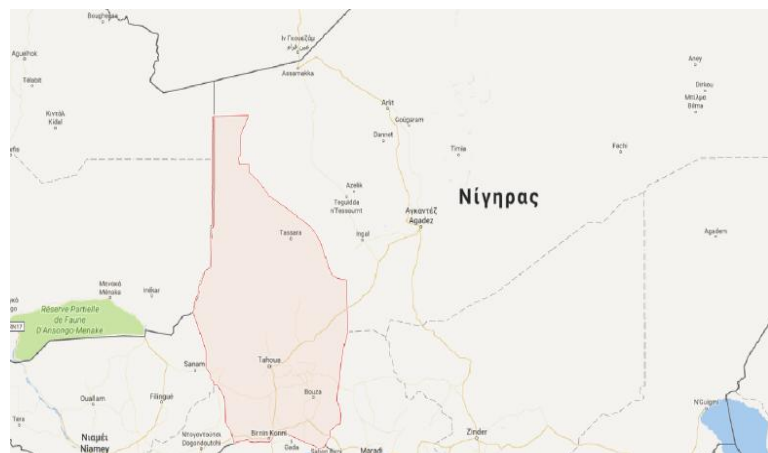
έχουν εμβολιαστεί σύμφωνα με το Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών, συνιστάται η χορήγηση μίας εφάπαξ αναμνηστικής δόσης του ενέσιμου εμβολίου IPV. Αν δεν έχουν εμβολιαστεί, συνιστάται να γίνουν 3 δόσεις εμβολίου IPV.

Οι ταξιδιώτες που διαμένουν μόνιμα ή ≥ 4 εβδομάδες σε χώρες ή περιοχές με ενεργή μετάδοση της πολιομυελίτιδας συνιστάται να λαμβάνουν μία εφάπαξ αναμνηστική δόση OPV ή IPV 1-12 μήνες πριν από την αναχώρηση, η οποία χρειάζεται να καταγράφεται στο Διεθνές Πιστοποιητικό Εμβολιασμού.

Πυρετός της ρηξιγενούς κοιλάδας

Ο πυρετός της ρηξιγενούς κοιλάδας "Rift RVF" είναι μια ιογενής νόσος. Μεταδίδεται κυρίως από την επαφή με μολυσμένο αίμα ζώου, με την εισπνοή αέρα κοντά σε μολυσμένο ζώο που σφαγιάζεται, με την πόση μη επεξεργασμένου γάλακτος από μολυσμένο ζώο, ή μέσω τσιμπήματος μολυσμένου κουνουπιού.

Κρούσματα RVF—Ταhoua Νιγηρας

KENTRO ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Ζώα όπως οι αγελάδες, τα πρόβατα, οι κατσίκες και οι καμήλες είναι πιθανόν να μολυνθούν. Σε αυτά τα ζώα μεταδίδεται κατά κύριο λόγο από τα κουνούπια. Τα συμπτώματα μπορεί να είναι ήπια, πυρετός, μυϊκοί πόνοι και κεφαλαλγία και διαρκούν έως και μία εβδομάδα ή και σοβαρά όπως απώλεια όρασης 3 εβδομάδες μετά τη μόλυνση, μολύνσεις του εγκεφάλου και αιμορραγία. Όσοι παρουσιάσουν αιμορραγία εμφανίζουν αυξημένες πιθανότητες θανάτου.

Η επιδημία πλήττει σήμερα τους ανθρώπους και τα ζώα στην περιοχή της Ταχούα στη βορειοδυτική περιοχή του Νίγηρα, που συνορεύει με το Μάλι.

Μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 2016 έχουν αναφερθεί συνολικά 266 ύποπτα κρούσματα κυρίως σε κτηνοτρόφους, συμπεριλαμβανομένων 32 θανάτων.

Οδηγίες προφύλαξης

Οι ταξιδιώτες σε αγροτικές περιοχές του Νίγηρα θα πρέπει να έχουν επίγνωση του κινδύνου από την επαφή με ζώα όπως τα βοοειδή, οι κατσίκες και τα πρόβατα.

Θα πρέπει να αποφεύγουν την επαφή ιδιαίτερα αν πραγματοποιείται γέννα, σφαγή ή τεμαχισμός τους.

Οι ταξιδιώτες πρέπει πάντα να απέχουν από την κατανάλωση μη παστεριωμένου ή μη βρασμένου γάλατος και πρέπει να αποφεύγουν ωμά ή μη επαρκώς μαγειρεμένα κρέατα

Θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα μέτρα προφύλαξης για αποφυγή δήγματος κουνουπιών. (Κάλυψη δέρματος, εντομοαπωθητικά και ύπνος κάτω από κουνουπιέρα εμποτισμένη με εντομοαπωθητικό)

Δεν υπάρχει προς το παρόν διαθέσιμο εμβόλιο έναντι του ιού.

Αιμορραγικός πυρετός Ebola

Έως τις 9 Ιουνίου 2016 αναφέρθηκαν συνολικά πιθανά και ύποπτα κρούσματα 28616 (15227 επιβεβαιωμένα) και 11310 θάνατοι από τον αιμορραγικό πυρετό Ebola, στις χώρες : Γουινέα, Λιβερία, Σιέρα Λεόνε, Ηνωμένο Βασίλειο (Γλασκώβη, Σκωτία), Μάλι, ΗΠΑ, Ισπανία, Νιγηρία, Σενεγάλη, όπου επιβεβαιώθηκε αρχικό κρούσμα ή τοπική μετάδοση. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) δήλωσε το τέλος της πρόσφατης επιδημίας του Έμπολα στη Λιβερία και στο Κονγκό (30/6/2017). Αυτή η ανακοίνωση έρχεται 42 ημέρες (δύο κύκλοι των 21 ημερών επώασης του ιού) μετά την τελευταία επιβεβαιωμένη νόσηση ασθενή στη Λιβερία. Τώρα η Λιβερία εισέρχεται τώρα σε μια περίοδο 90 ημερών αυξημένης επιτήρησης. Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια, εκτός αν πρόκειται για επιβεβαιωμένο ή ύποπτο κρούσμα ή επαφή κρούσματος (στις επαφές δεν περιλαμβάνονται οι επαγγελματίες υγείας και το προσωπικό του εργαστηρίου που έλαβε τα κατάλληλα μέτρα προστασίας).

Ο κίνδυνος για τους ταξιδιώτες είναι χαμηλός.

Ωστόσο, οι ταξιδιώτες που επισκέπτονται περιοχές στη Δυτική Αφρική συνιστάται να ενημερωθούν για τον αιμορραγικό πυρετό Ebola. Δεν υπάρχει εμβόλιο ή φαρμακευτική αγωγή για την προφύλαξη από τη νόσο. Η περίοδος επώασης διαρκεί από 2 έως 21 ημέρες και ακολουθείται από απότομη εμφάνιση υψηλού πυρετού, μυαλγίας, διάρροιας, κεφαλαλγίας, κόπωσης και κοιλιακού άλγους. Μπορεί επίσης να υπάρχει εξάνθημα, πονόλαιμος και επιπεφυκίτιδα. Ο ασθενής καθίσταται μολυσματικός μόλις εκδηλωθεί ο πυρετός. Η μετάδοση από άτομο σε άτομο μπορεί να γίνει με την άμεση επαφή εκδοράς του δέρματος ή βλεννογόνου με το αίμα, τις εκκρίσεις, τα όργανα ή άλλα σωματικά υγρά του μολυσμένου ατόμου, και με την έμμεση επαφή με το περιβάλλον ή τα αντικείμενα που μολύνθηκαν από αυτά τα υγρά. Ο ιός μεταδίδεται μέσω επαφής με ζωντανά ή νεκρά μολυσμένα άγρια ζώα (όπως χιμπατζήδες, μαϊμούδες, γορίλλες, νυχτερίδες, κα). Η νόσος μπορεί να μεταδοθεί από τους άνδρες μέσω της σεξουαλικής επαφής χωρίς προφυλάξεις έως και 7 εβδομάδες μετά την ανάρρωση.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Συστήνεται

- Η αποφυγή της άμεσης επαφής με άτομα που νοσούν ή απεβίωσαν από τον αιμορραγικό πυρετό Ebola.
- Η αποφυγή της άμεσης επαφής με αίμα, ιστούς και σωματικά υγρά ασθενών ή νεκρών.
- Η αποφυγή της άμεσης επαφής με το περιβάλλον ή τα αντικείμενα που έχουν χρησιμοποιηθεί από ασθενείς ή μολύνθηκαν με τα υγρά ασθενών, ακόμα και μετά το θάνατό τους.
- Η αποφυγή της άμεσης επαφής με ζωντανά ή νεκρά άγρια ζώα, ή με το ωμό ή ατελώς ψημένο κρέας τους.
- Η σχολαστική τήρηση των μέτρων υγιεινής, όπως προσεκτικό και συχνό πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι ή καθαρισμός με αλκοολούχο διάλυμα, ιδιαίτερα πριν την επαφή των χεριών με τα μάτια, τη μύτη και το στόμα, μετά την επίσκεψη στην τουαλέτα ή την επαφή με αντικείμενα που ενδέχεται να έχουν μολυνθεί.
- Στην περίπτωση εμφάνισης συμπτωμάτων κατά τη διάρκεια του ταξιδιού ή αμέσως μετά την επιστροφή, από χώρα όπου αναφέρονται κρούσματα αιμορραγικού πυρετού Ebola, πρέπει να αναζητηθεί άμεσα ιατρική βοήθεια, αφού προηγουμένως ενημερωθεί ο ιατρός για τα συμπτώματα και το ταξίδι.

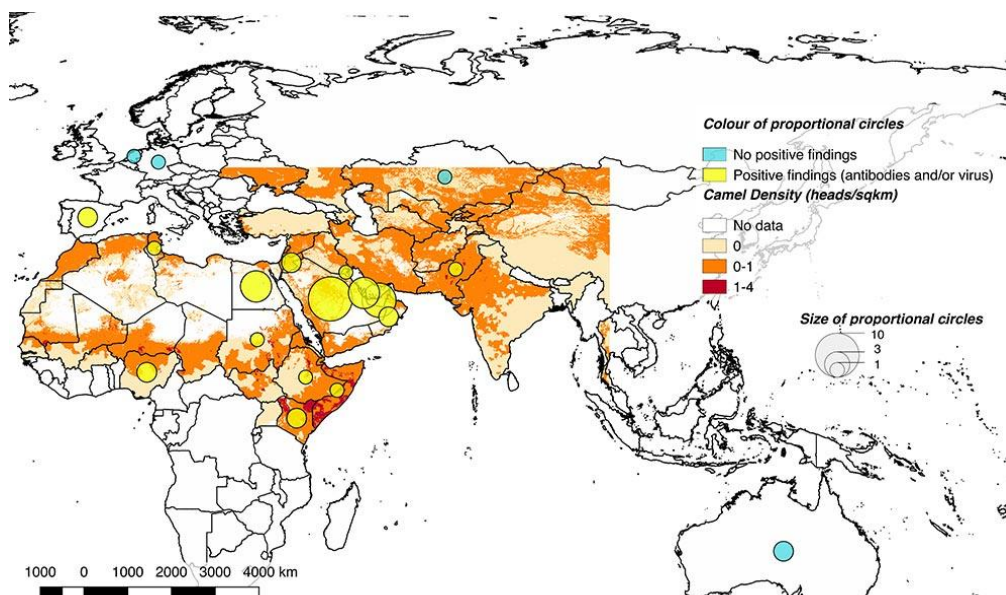
MERS-κοροναϊός

Από τον Σεπτέμβριο 2012 έως τις 25 Ιουλίου 2017, αναφέρθηκαν 2040 εργαστηριακά επιβεβαιωμένα κρούσματα με λοίμωξη από MERS-CoV, συμπεριλαμβανομένων 712 θανάτων, στις χώρες: Σαουδική Αραβία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Κατάρ, Ιορδανία, Ομάν, Κουβέιτ, Αίγυπτος, Υεμένη, Λίβανος, Ιράν, Τουρκία, Αυστρία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα, Ολλανδία, Τυνησία, Αλγερία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Νότια Κορέα, Κίνα, και ΗΠΑ.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν συστάσεις για έλεγχο στις πύλες εισόδου ή περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια.

Αποφυγή της επαφής με παραγωγικά, κατοικίδια και άγρια ζώα (όπως οι καμήλες).

MERS-CoV livestock field surveys. Circles indicate countries in which field surveys have occurred. Size is proportional to the number of studies in each country. Yellow circles indicate positive findings in livestock (antibodies or antigen), while turquoise circles represent the lack of positive findings. Please note that the circle in Spain indicates positive findings from the Canary Islands. The density map includes dromedary and bactrian camel distribution, and is a regional GLW 3.0 modelled map (<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0150424>)

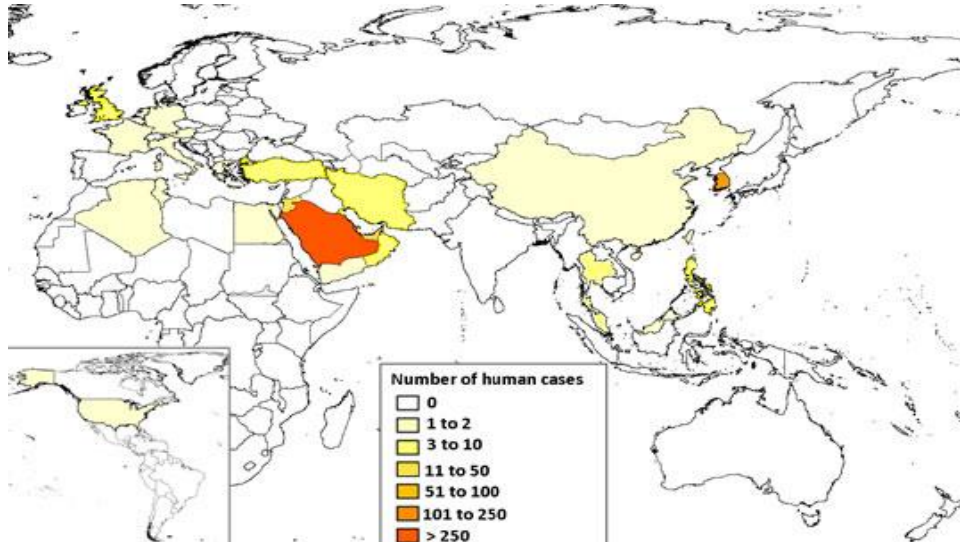
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Περιοχές όπου αναφέρθηκαν επιβεβαιωμένα κρούσματα από τον -κοροναϊό MERS
20 Φεβρουαρίου 2017

Οδηγίες

Ο κίνδυνος για τον ταξιδιώτη θεωρείται χαμηλός. Οι κοροναϊοί είναι μία ομάδα ιών που συνήθως προκαλούν αναπνευστικές λοιμώξεις με ποικίλη σοβαρότητα στον άνθρωπο και στα ζώα. Εκτιμάται ότι περίπου το ένα τρίτο των λοιμώξεων ανώτερου αναπνευστικού στον άνθρωπο μπορεί να προκαλείται από κοροναϊούς. Ο ακριβής τρόπος μετάδοσης δεν είναι ακόμα γνωστός. Υπάρχουν πάντως σαφείς ενδείξεις περιορισμένης μετάδοσης από άνθρωπο σε άνθρωπο.

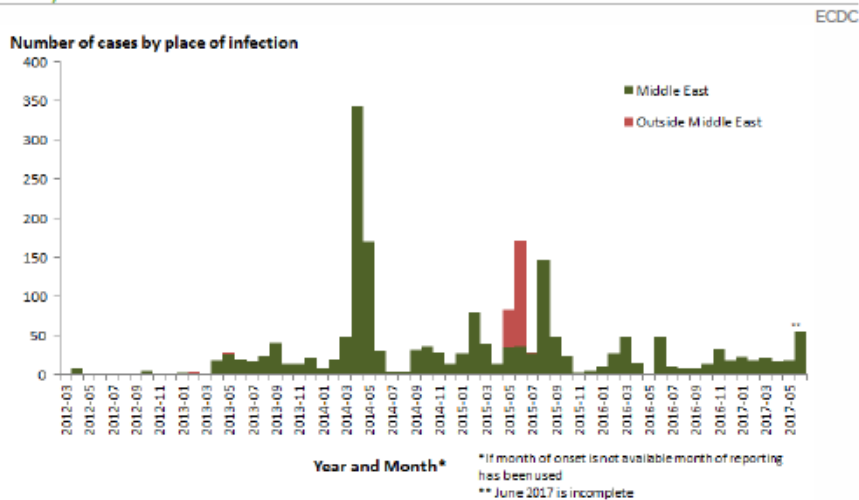
Μεταξύ 25 Ιανουαρίου 2017 και 28 Φεβρουαρίου εμφανιστήκαν 18 νέα κρούσματα (7 θάνατοι) στη Σαουδική Αραβία.

Τα μέτρα προφύλαξης περιλαμβάνουν την τήρηση των βασικών κανόνων υγιεινής, συστήνεται:

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο
Ταξιδιωτικής Ιατρικής
www.keelpno.gr, 210 5212000

- συχνό πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι, οπωσδήποτε πριν το φαγητό ή το κάπνισμα. Αν δεν υπάρχει άμεσα διαθέσιμο νερό και σαπούνι και τα χέρια δεν είναι εμφανώς λερωμένα, εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί κάποιο αλκοολούχο διάλυμα.
- κάλυψη του στόματος και της μύτης με χαρτομάντιλο κατά τη διάρκεια του βήχα και του φτερνίσματος.
- αποφυγή επαφής με ασθενείς που έχουν συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού.
- αποφυγή της επαφής με παραγωγικά, κατοικίδια και άγρια ζώα (όπως οι καμήλες).
- αν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού παρουσιαστεί πυρετός, δυσκολία στην αναπνοή, βήχας ή άλλα συμπτώματα από το αναπνευστικό, πρέπει να αναζητηθεί άμεσα ιατρική βοήθεια. Συνιστάται η αναβολή της επιστροφής μέχρι την πλήρη αποδρομή των συμπτωμάτων.

Distribution of confirmed cases of MERS-CoV by first available month and place of infection, March 2012 - 30 June 2017

Μετά την επιστροφή:

Συνιστάται η παρακολούθηση της υγείας του ταξιδιώτη για 14 ημέρες.

Αν κατά τη διάρκεια αυτών των 14 ημερών παρουσιαστεί πυρετός και βήχας ή δυσκολία στην αναπνοή ή άλλα συμπτώματα από το αναπνευστικό, πρέπει να αναζητηθεί ιατρική βοήθεια άμεσα και να ενημερωθεί ο ιατρός για το πρόσφατο ταξίδι, ή να γίνει επικοινωνία με το ΚΕΕΛΠΝΟ.

Πυρετός Lassa

Οι ταξιδιώτες συνιστάται να είναι ενημερωμένοι ότι η νόσος μεταδίδεται στον άνθρωπο με την έκθεση σε μολυσμένα τροφικά μέσω επαφής με τις εκκρίσεις τους, εισπνοής μολυσμένης σκόνης ή κατανάλωσης μολυσμένης τροφής και από άνθρωπο σε άνθρωπο με την άμεση επαφή με το αίμα, τις εκκρίσεις, τους ιστούς ή άλλα σωματικά υγρά του μολυσμένου ατόμου.

Ο πυρετός Lassa είναι μια οξεία ιογενής ασθένεια, μεταδίδεται στον άνθρωπο μέσω της επαφής με τρόφιμα που έχουν μολυνθεί με ούρα ή περιττώματα τρωκτικών. Ενδημεί σε χώρες της Δυτικής Αφρικής όπως η Γουινέα, η Λιβερία, το Μπενίν, η Νιγηρία και η Σιέρρα Λεόνε. Δεν υπάρχει εμβόλιο για την προφύλαξη από τη νόσο. Ο κίνδυνος για τον ταξιδιώτη θεωρείται χαμηλός, ενώ αυξάνεται για τους ταξιδιώτες που επισκέπτονται συγγενείς και φίλους, και θα διαμείνουν σε υγειονομικές συνθήκες χαμηλού επιπέδου.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια.

Επιδημία πυρετού Lassa είναι σε εξέλιξη στη Νιγηρία. Από τον Δεκέμβριο του 2016 έως τις 9 Ιουνίου 2017 αναφέρθηκαν 501 ύποπτα κρούσματα, συμπεριλαμβανομένων 104 θανάτων.

KENTRO ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Κέντρο Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Πυρετός Chikungunya

Από τον Ιανουάριο του 2016 έως τις 30 Ιουνίου 2017, αναφέρθηκαν περισσότερα από 60049 πιθανά και 28,870 επιβεβαιωμένα κρούσματα, συμπεριλαμβανομένων 13 θανάτων στη Βραζιλία.

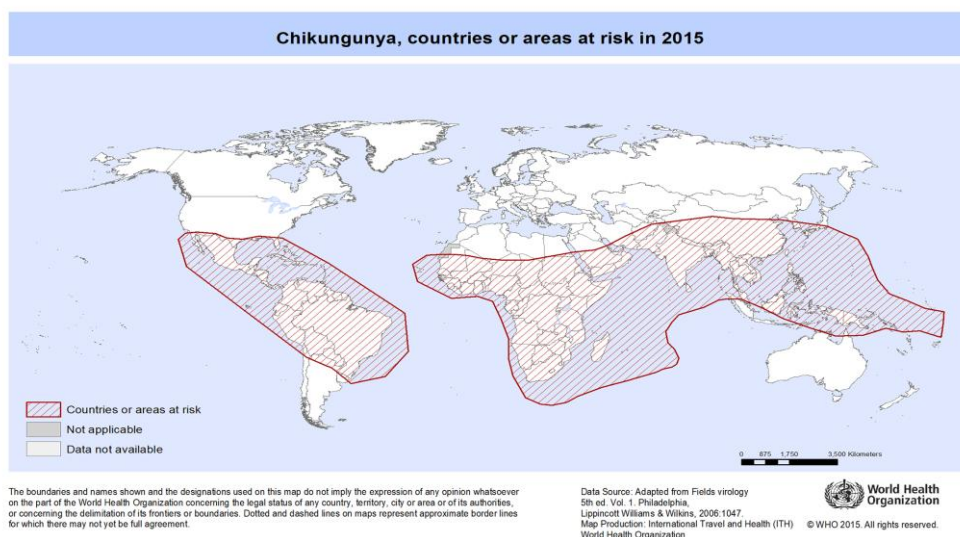

Έχει παρουσία κυρίως στις περιοχές:

Βόρεια, Κεντρική και Νότια Αμερική

Αργεντινή, Βολιβία, Βραζιλία, Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Εκουαδόρ, Γουατεμάλα, Νικαράγουα, Μεξικό Βενεζουέλα.

Καραϊβική Πουέρτο Ρίκο

Χώρες που βρίσκονται σε κίνδυνο, 2015. ΠΟΥ

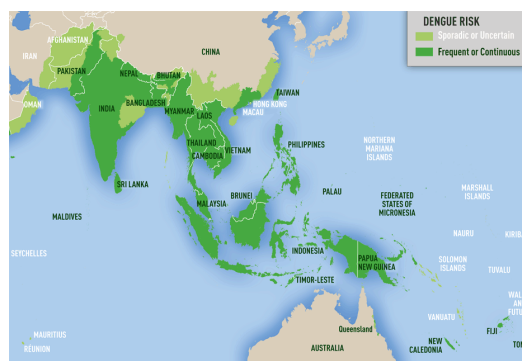
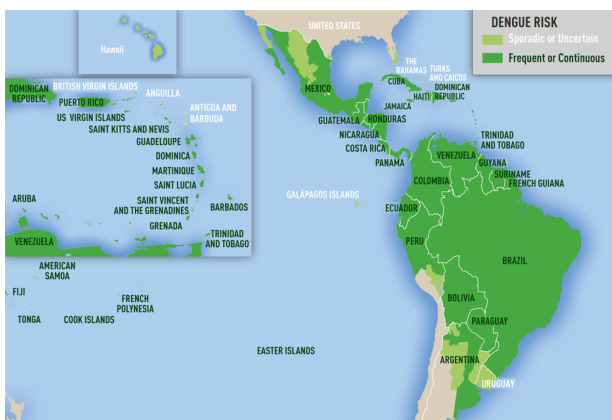
Δάγκειος πυρετός

Από τον Ιανουάριο έως την 7 Ιουλίου 2017, αναφέρθηκαν 300,655 πιθανά και 42.955 επιβεβαιωμένα κρούσματα, συμπεριλαμβανομένων 149 θανάτων, στις περιοχές:

Βόρεια, Κεντρική και Νότια Αμερική
Μεξικό, Νικαράγουα, Ονδούρα, Κολομβία, Εκουαδór, Περού, Βενεζουέλα, Αργεντινή, Βραζιλία, Παραγουάη.

Οδηγίες για Δάγκειο πυρετό και Chikungunya

Οι ταξιδιώτες συνιστάται να είναι ενημερωμένοι ότι η νόσος μεταδίδεται μέσω νύγματος μολυσμένου κουνουπιού και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία από τα έντομα. Δεν υπάρχει εμβόλιο για την προφύλαξη από τη νόσο. Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια.

Επιδημιολογική κατανομή Δάγκειου πυρετού. CDC

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

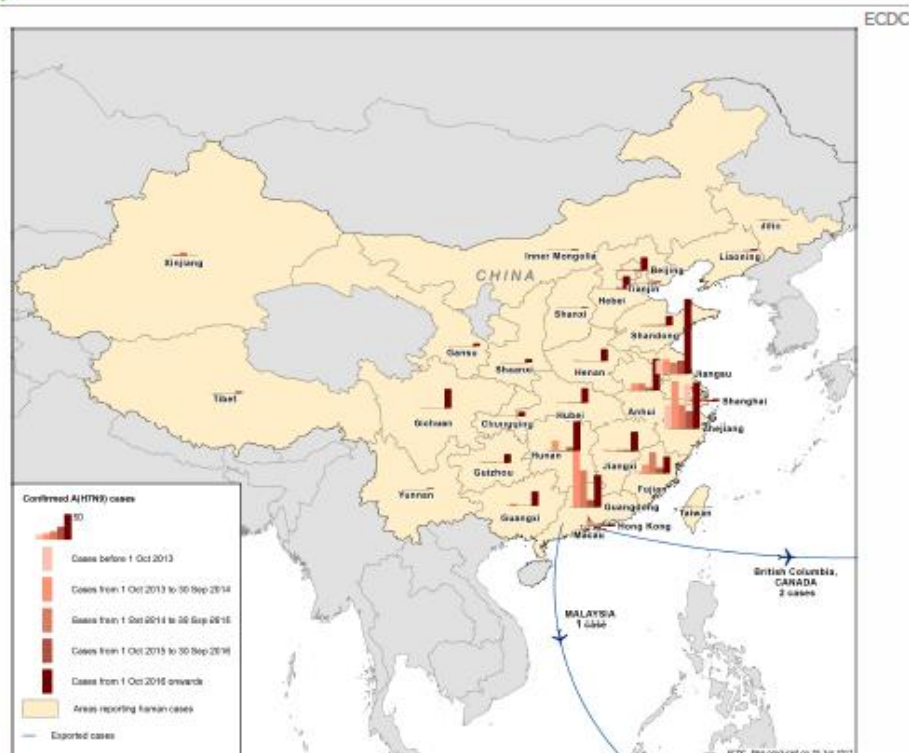
www.keelpno.gr, 210 5212000

Γρίπη A(H7N9)

Τον Μάρτιο του 2013 οι Υγειονομικές Αρχές της Κίνας επιβεβαίωσαν τα πρώτα κρούσματα από το νέο στέλεχος ιού γρίπης A(H7N9) των πτηνών. Έως τις 20 Ιουνίου 2017, επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά 1548 κρούσματα, συμπεριλαμβανομένων 565 θανάτων, στις περιοχές: Anhui, Fujian, Guangdong, Shandong, Zhejiang, Jiangsu, Shanghai, Hunan, Hong Kong, Xinjiang Uygur Zizhiqu, Jiangxi, Beijing, Guangxi, Henan, Taiwan, Jilin, Guizhou, Hebei, ένα εισαγόμενο κρούσμα στη Μαλαισία και ένα εισαγόμενο στον Καναδά. Έως σήμερα δεν υπάρχουν ενδείξεις για μετάδοση από άτομο σε άτομο.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν συστάσεις για έλεγχο στις πύλες εισόδου ή περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια στην Κίνα.

Distribution of confirmed cases of A(H7N9) by five seasons, February 2013 to 21 June 2017

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Οδηγίες

Τα μέτρα προφύλαξης περιλαμβάνουν την τήρηση των βασικών κανόνων υγιεινής και την αποφυγή της άμεσης επαφής με πουλερικά. Ειδικότερα, συστήνεται:

- συχνό πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι, οπωσδήποτε πριν το φαγητό ή το κάπνισμα. Αν δεν υπάρχει άμεσα διαθέσιμο νερό και σαπούνι και τα χέρια δεν είναι ορατά λερωμένα, εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί κάποιο αλκοολούχο διάλυμα καθαρισμού των χεριών.
- κάλυψη του στόματος και της μύτης με χαρτομάντιλο κατά τη διάρκεια του βήχα και του φτερνίσματος.
- αποφυγή της επίσκεψης σε υπαίθριες αγορές ζώων και πτηνών ή σε πτηνοτροφεία.**
- αποφυγή της επαφής με ζωντανά ή νεκρά πουλερικά, καθώς και με άγρια πτηνά.
- αποφυγή της επαφής με επιφάνειες μολυσμένες από κόπρανα ή εκκρίματα πτηνών.
- αποφυγή κατανάλωσης ανεπαρκώς μαγειρευμένου ή ωμού φαγητού, που περιέχει κρέας πουλερικού ή αυγό. Ο ιός της γρίπης καταστρέφεται σε υψηλές θερμοκρασίες.
- αν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού παρουσιαστεί πυρετός, δυσκολία στην αναπνοή, βήχας ή άλλα συμπτώματα από το αναπνευστικό, πρέπει να αναζητηθεί άμεσα ιατρική βοήθεια. Συνιστάται η αναβολή της επιστροφής μέχρι την πλήρη αποδρομή των συμπτωμάτων.

Επιστρέφοντας από περιοχή, όπου έχουν εμφανιστεί κρούσματα γρίπης Α (H7N9):

- συνιστάται η παρακολούθηση της υγείας του ταξιδιώτη για 10 ημέρες.
- αν κατά τη διάρκεια αυτών των 10 ημερών παρουσιαστεί πυρετός και βήχας ή δυσκολία στην αναπνοή ή άλλα συμπτώματα από το αναπνευστικό, πρέπει να αναζητηθεί ιατρική βοήθεια αφού προηγουμένως ενημερωθεί ο ιατρός για 1) τα συμπτώματα 2) την πιθανή άμεση επαφή με πουλερικά και 3) το ταξίδι.

Μηνιγγιτιδοκοκκική Νόσος

Από το Δεκέμβριο του 2016 έως τις 29 Μαρτίου 2017 αναφέρθηκαν συνολικά 1828 ύποπτα κρούσματα μηνιγγιτίδας συμπεριλαμβανομένων 269 θανάτων (15%) σε 40 περιοχές (LGAs) σε πέντε πολιτείες της Νιγηρίας. Το 89% των περιπτώσεων εμφανίστηκε στις περιοχές Zamfara, Katsina και Sokoto. Το ήμισυ των αναφερόμενων κρουσμάτων αφορά παιδιά 5 έως 14 ετών, χωρίς να υπάρχει διάκριση ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια. Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια.

Ζώνη της μηνιγγιτίδας— cdc

Κυρίαρχος ορότυπος σε αυτή την επιδημία είναι ο NmC .

Οδηγίες

Οι ταξιδιώτες προς τις χώρες της Αφρικής που βρίσκονται υπό τη Σαχάρα, στη «ζώνη της μηνιγγιτίδας» κυρίως την εποχή της ξηρασίας (Δεκέμβριο-Ιούνιο), συνιστάται να εμβολιάζονται. Η «ζώνη της μηνιγγιτίδας» εκτείνεται από τη Σενεγάλη (Ανατολικά) έως την Αιθιοπία (Δυτικά) και περιλαμβάνει τμήματα των χωρών: Σενεγάλη, Γουινέα, Γκάμπια, Γουινέα Μπισό, Μάλι, Μπουρκίνα Φάσο, Καμερούν, Ακτή Ελεφαντοστού, Γκάνα, Μπενίν, Τόγκο, Νιγηρία, Νίγηρας, Τσαντ, Σουδάν, Αιθιοπία, Ουγκάντα, Κένυα και Ερυθραία.

KENTPO EΛEΓXOY & ΠPOΛHΨHΣ NOCHEMATΩN

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

Διάρροια των ταξιδιωτών από πρωτόζωα (*Cyclospora cayetanensis*)

Στο Ηνωμένο Βασίλειο αναφέρονται για τρίτη συνεχόμενη χρονιά αυξημένα κρούσματα διάρροιας ταξιδιωτών από κυκλοσπορίδιο, σε ταξιδιώτες που επιστρέφουν από το Μεξικό και ιδιαίτερα στους ταξιδιώτες που επιστρέφουν από τις περιοχές Ριβιέρα Μάγια (Riviera Maya) και Κανκούν (Cancun). Επιπλέον εισαγόμενα κρούσματα κυκλοσποριδίωση σε ταξιδιώτες που επιστρέφουν από το Μεξικό έχουν αναφερθεί στο Βέλγιο και Γαλλία.

Η κυκλοσποριδίωση είναι μια τροφιμογενής γαστρεντερική λοίμωξη που προκαλείται από τα ωοκύτταρα του παράσιτου *Cyclospora cayetanensis* η οποία προσβάλλει ανθρώπους και άλλα πρωτεύοντα. Τα ωοκύτταρα δεν είναι μολυσματικά για περίπου 10 ημέρες μετά την απέκκριση τους στα κόπρανα, έτσι αποφεύγεται η μετάδοση από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Η κυκλοσποριδίωση μεταδίδεται συνήθως από τρόφιμα ή νερό από μολυσμένα ανθρώπινα κόπρανα. Τα τρόφιμα που συνήθως εμπλέκονται στη μετάδοση είναι μαλακοί καρποί όπως τα σμέουρα και σαλάτες με κόλιανδρο, βασιλικό και μαρούλι.

Τα συμπτώματα της λοίμωξης περιλαμβάνουν διάρροια με υδαρές κενώσεις, κοιλιακό άλγος, ναυτία, μετεωρισμό, ανορεξία, κόπωση, και απώλεια βάρους κυρίως εντός 14 ημερών από τη κατάποση ωοκυττάρων. Τα συμπτώματα σε ασθενείς με ανοσοκαταστολή (π.χ. HIV) μπορεί να είναι πιο σοβαρά και παρατεταμένα.

Η θεραπεία περιλαμβάνει ενυδάτωση και χορήγηση αντιβιοτικών (κυρίως trimethoprim/sulfamethoxazole). Η εργαστηριακή επιβεβαίωση της λοίμωξης αποτελείται από μικροσκοπική εξέταση κοπράνων και ανοσοφθορισμό.

Οδηγίες για ταξιδιώτες

Να τηρείτε πάντα τους κανόνες υγιεινής κατά την κατανάλωση τροφίμων ακόμη και αν διαμένετε σε πολυτελή καταλύματα υψηλών προδιαγραφών καθώς επίσης και τα μέτρα ατομικής υγιεινής όπως το πλύσιμο χεριών.

➤ Συνιστάται να επιλέγετε:

- πρόσφατα παρασκευασμένο φαγητό που είναι καλά μαγειρεμένο και ζεστό κατά το σερβίρισμα,
- φρούτα, καρπούς και λαχανικά που έχουν παχύ περίβλημα φλούδας ή κέλυφος τα οποία και θα πρέπει να πλένετε ή να ξεφλουδίζετε οι ίδιοι πριν τα καταναλώσετε,
- κονσερβοποιημένες τροφές,
- αρτοσκευάσματα που έχουν ψηθεί σε φούρνο, όπως ψωμί, μπισκότα, κράκερ, τορτίγιας κ.α.

➤ Συνιστάται να αποφεύγετε:

- τρόφιμα όπως είναι τα νωπά άψητα μούρα, τα αποφλοιωμένα φρούτα και σαλάτες που δεν έχουν πλυθεί με ασφαλές νερό,
- τη κατανάλωση τροφών και ποτών από πλανόδιους πωλητές,
- τη κατανάλωση μαγειρεμένων τροφών που βρίσκονται για αρκετές ώρες σε θερμοκρασία περιβάλλοντος (π.χ. μπουφέ),
- τη κατανάλωση νερού της βρύσης,
- το πλύσιμο των δοντιών με νερό της βρύσης,

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

- τη κατανάλωση νερού από ύποπτες πηγές,
 - τη κατανάλωση γρανιτών ή παγωμένων ποτών τα οποία είναι πιθανόν να έχουν ετοιμαστεί με μολυσμένο νερό,
 - τη κατανάλωση χυμών φρούτων εκτός κι αν προέρχονται κατευθείαν από σφραγισμένο δοχείο.
- Σε περιοχές όπου δεν υπάρχει διαθέσιμο χλωριωμένο πόσιμο νερό ή οι συνθήκες υγιεινής είναι ανεπαρκείς, συνιστάται:
- η κατανάλωση ποτών όπως τσάι και καφέ που έχουν ετοιμαστεί με βρασμένο νερό, εμφιαλωμένα ή σε μεταλλικά δοχεία ανθρακούχα ποτά, συμπεριλαμβανομένου του ανθρακούχου εμφιαλωμένου νερού και των αναψυκτικών μπίρα και κρασί (το αλκοόλ που προστίθεται στα αναψυκτικά δεν τα καθιστά ασφαλή, ειδικά όταν σερβίρονται σε ποτήρια και δεν καταναλώνονται κατευθείαν από το κουτί ή το μπουκάλι).
 - η κατανάλωση ποτών κατευθείαν από το κουτί ή το μπουκάλι.
 - η προμήθεια εμφιαλωμένου νερού κατά τη διάρκεια διαμονής στην ύπαιθρο ή κάποιας εκδρομής.
 - να μην καταναλώνονται παγάκια.
 - ο θηλασμός ο οποίος θεωρείται η ασφαλέστερη πηγή τροφής για τα βρέφη. Αν χρησιμοποιείται όμως μπιμπερό, θα πρέπει το γάλα να παρασκευάζεται με βρασμένο νερό και μέσα σε αποστειρωμένα δοχεία.

Μετά την Επιστροφή από το Μεξικό

Αν έχετε συμπτώματα όπως ταχεία έναρξη διάρροιας, απώλεια της όρεξης, κοιλιακό άλγος, μετεωρισμό, ναυτία, απώλεια βάρους ή κόπωση, αναζητήστε ιατρική βοήθεια και απευθυνθείτε στο ΚΕΕΛΠΝΟ για σχετικές οδηγίες.

Συμβουλές για επαγγελματίες υγείας

Οι επαγγελματίες υγείας θα πρέπει να θεωρήσουν πιθανή την μόλυνση από κυκλοσποριδίωση σε ασθενείς με παρατεταμένη υδαρή διάρροια και ιστορικό ταξιδιού στο Μεξικό.

Οδηγίες για τους προσκυνητές στο Hajj και Umrah 2017 στη Σαουδική Αραβία

Κάθε χρόνο εκατομμύρια μουσουλμάνοι επισκέπτονται την πόλη της Μέκκας στη Σαουδική Αραβία κατά την περίοδο του προσκυνήματος. Το 2017 η εβδομάδα του ιερού προσκυνήματος Hajj διαρκεί από τις 30 Αυγούστου έως τις 4 Σεπτεμβρίου. Το προσκύνημα Umrah ή μικρό προσκύνημα πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου. Στα άτομα που πρόκειται να ταξιδέψουν στη Μέκκα συνιστάται να ακολουθήσουν τα παρακάτω βήματα ώστε να εξασφαλίσουν ένα υγιές ταξίδι.

Πριν το ταξίδι

Να προγραμματίζεται η επίσκεψη στο ιατρείο ταξιδιωτικής ιατρικής ή στην αντίστοιχη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας 4- 6 εβδομάδες πριν την αναχώρηση. Ο εμβολιασμός και οποιαδήποτε προφύλαξη χρειάζεται να εξατομικεύονται ανάλογα με το ιστορικό και την κλινική εξέταση του ατόμου και σύμφωνα με τη κρίση του θεράποντα ιατρού.

Εμβόλια

Η Σαουδική Αραβία απαιτεί πιστοποιητικό εμβολιασμού για να επιτρέψει την είσοδο κατά τη διάρκεια του προσκυνήματος για το τετραδύναμο (A,C,Y,W135) εμβόλιο μηνιγγιτιδόκοκκου. Το πιστοποιητικό εμβολιασμού με το τετραδύναμο συζευγμένο εμβόλιο μηνιγγιτιδόκοκκου ισχύει για 8 χρόνια, ενώ με το τετραδύναμο πολυσακχαριδικό για 3 χρόνια.

Επίσης, συνιστώνται τα εμβόλια:

- ο Αναμνηστική δόση του εμβολίου τετάνου –διφθερίτιδας ενηλίκων, αν δεν έχει χορηγηθεί τα τελευταία 10 χρόνια.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Παρεμβάσεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, Γραφείο

Ταξιδιωτικής Ιατρικής

www.keelpno.gr, 210 5212000

- Εμβόλιο MMR, αν δεν έχει λάβει συνολικά 2 δόσεις εμβολίου ή δεν έχει νοσήσει.
- Μία επιπλέον δόση εμβολίου πολιομυελίτιδας (Salk), αν δεν έχει χορηγηθεί τα τελευταία 10 χρόνια.
- Το εμβόλιο της εποχικής γρίπης.
- Το εμβόλιο της ηπατίτιδας Α.
- Το εμβόλιο του τυφοειδούς πυρετού.
- Το εμβόλιο της ηπατίτιδας Β.

MERS-κοροναϊός

Από τον Σεπτέμβριο 2012 έως τις 25 Ιουλίου 2017, αναφέρθηκαν 2040 εργαστηριακά επιβεβαιωμένα κρούσματα με λοίμωξη από MERS-CoV, συμπεριλαμβανομένων 712 θανάτων, στις χώρες: Σαουδική Αραβία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Κατάρ, Ιορδανία, Ομάν, Κουβέιτ, Αίγυπτος, Υεμένη, Λίβανος, Ιράν, Τουρκία, Αυστρία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα, Ολλανδία, Τυνησία, Αλγερία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Νότια Κορέα, Κίνα, και ΗΠΑ.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ δεν υπάρχουν συστάσεις για έλεγχο στις πύλες εισόδου ή περιορισμοί σε σχέση με το εμπόριο ή τα ταξίδια.

Οδηγίες σε ταξιδιώτες σχετικά με τη λοίμωξη από τον MERS-κοροναϊό

Ο κίνδυνος για τον ταξιδιώτη θεωρείται χαμηλός. Οι κοροναϊοί είναι μία ομάδα ιών που συνήθως προκαλούν αναπνευστικές λοιμώξεις με ευρύ φάσμα νοσηρότητας στον άνθρωπο και στα ζώα. Εκτιμάται ότι περίπου το ένα τρίτο των λοιμώξεων ανώτερου αναπνευστικού στον άνθρωπο μπορεί να προκαλείται από κοροναϊούς. Ο ακριβής τρόπος

μετάδοσης δεν είναι ακόμα γνωστός. Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις περιορισμένης μετάδοσης από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Τα μέτρα προφύλαξης περιλαμβάνουν την τήρηση των βασικών κανόνων ατομικής υγιεινής, όπως:

- συχνό πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι, οπωσδήποτε πριν το φαγητό ή το κάπνισμα. Αν δεν υπάρχει άμεσα διαθέσιμο νερό και σαπούνι και τα χέρια δεν είναι εμφανώς λερωμένα, εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί κάποιο αλκοολούχο διάλυμα.
- κάλυψη του στόματος και της μύτης με χαρτομάντιλο κατά τη διάρκεια του βήχα και του φτερνίσματος.
- αποφυγή επαφής με ασθενείς που έχουν συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού.
- αποφυγή της επαφής με παραγωγικά, κατοικίδια και άγρια ζώα (όπως οι καμήλες).
- αν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού παρουσιαστεί πυρετός, δυσκολία στην αναπνοή, βήχας ή άλλα συμπτώματα από το αναπνευστικό, πρέπει να αναζητηθεί άμεσα ιατρική βοήθεια. Συνιστάται η αναβολή της επιστροφής μέχρι την πλήρη αποδρομή των συμπτωμάτων.

Μετά την επιστροφή:

Συνιστάται η παρακολούθηση της υγείας του ταξιδιώτη για 14 ημέρες.

Αν κατά τη διάρκεια αυτών των 14 ημερών παρουσιαστεί πυρετός και βήχας ή δυσκολία στην αναπνοή ή άλλα συμπτώματα από το αναπνευστικό, πρέπει να αναζητηθεί ιατρική βοήθεια άμεσα και να ενημερωθεί ο ιατρός για το πρόσφατο ταξίδι, ή να γίνει επικοινωνία με το ΚΕΕΛΠΝΟ.

Επίσης, το Υπουργείο Υγείας της Σαουδικής Αραβίας συνιστά την αναβολή του ταξιδιού στις παρακάτω ομάδες:

- Άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω
- Άτομα με χρόνια νοσήματα (πχ καρδιαγγειακά νοσήματα, αναπνευστικά νοσήματα, σακχαρώδη διαβήτη, νεφροπάθειες), ανοσοκαταστολή (κληρονομική ή επίκτητη).
- Άτομα με εξασθενημένο ανοσοποιητικό σύστημα
- Άτομα με καρκίνο ή τελική ασθένεια
- Έγκυες γυναίκες και παιδιά ηλικίας μικρότερης των 12 ετών

Λύσσα

Επιπλέον, για την προφύλαξη από τη λύσσα, σε περίπτωση δαγκώματος από ζώο, συνιστάται άμεση μετάβαση (εντός 48 ωρών) σε Μονάδα Παροχής Ιατρικών Υπηρεσιών.

Ασφαλιστική κάλυψη

Επίσης, είναι απαραίτητη η μέριμνα για την ασφαλιστική κάλυψη κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.

Γενικά προληπτικά μέτρα

- [**MERS-κοροναϊός. Οδηγίες για τους ταξιδιώτες**](#)
- [**Προληπτικά μέτρα για την αποφυγή ατυχημάτων: Πληροφορίες για ταξιδιώτες**](#)
- [**Διάρροια των ταξιδιωτών: Πληροφορίες για ταξιδιώτες**](#)

- [Προληπτικά μέτρα κατά την κατανάλωση τροφίμων και ποτών](#)
- [Προληπτικά μέτρα για την ηλιακή ακτινοβολία](#)
- [Προστασία από τα έντομα](#)
- [Προστασία από αιματογενώς μεταδιδόμενα νοσήματα](#)
- [Προληπτικά μέτρα έναντι των δηγμάτων από ζώα](#)
- [Προληπτικά μέτρα έναντι των δηγμάτων από ζώα ύποπτα με λύσσα](#)
- [Φαρμακείο ταξιδιωτών](#)

Χρήσιμες ιστοσελίδες

- World Health Organization (WHO). World - travel advice on MERS-CoV for pilgrimages. Στο : <http://www.who.int/ith/updates/20170601/en/> [προσπέλαση 25 Ιουλίου 2017].
- World Health Organization (WHO). Weekly epidemiological record Στο <http://www.who.int/wer/2016/wer9126-27.pdf?ua=1&ua=1> [προσπέλαση 25 Ιουλίου 2017].
- Kingdom of Saudi Arabia. Ministry of Health. Health Regulations for travellers to Saudi Arabia for Umrah & Pilgrimage 2016 (1437H). Στο: <http://www.moh.gov.sa/en/CCC/pages/default.aspx> [προσπέλαση 25 Ιουλίου 2017].

Επιδημίες συμβαίνουν σε πολλές χώρες .

Παρακαλώ μοιραστείτε τις πληροφορίες του επιδημιολογικού δελτίου με εκείνους που μπορεί να τους φανεί χρήσιμο